

Notat

Dato 23. februar 2015

NP/NCB

ESDH-sag:

Side 1 af 6

Dansk Socialrådgiverforening

faglig handlekraft

DS' arbejde med vidensdagsordenen på det sociale område

Rapport fra forprojektets arbejdsgruppe vedr. DS' arbejde med vidensdagsordenen

Indledning

DS' forprojekt om vidensdagsordenen har været en grundig afsøgning af, hvad vidensdagsordenen er, om DS skal have en rolle i vidensdagsordenen og i givet fald hvilken samt hvilke aktiviteter og handlinger, som DS evt. bør sætte i værk.

Socialrådgiverne har altid baseret deres faglighed på viden, og arbejdsgruppens konklusion og anbefaling er, at vi kan og skal gøre langt mere ud af at *synliggøre* arbejdet med viden i DS. Det bliver beskrevet her hvorfor.

Viden på det sociale område træder i disse år tydeligere frem i den politiske debat og de tilhørende dagsordener i forbindelse med spørgsmålet "*hvad virker på det sociale område?*". Deraf opstår temaet 'vidensdagsordenen på det sociale område'. Politisk tales der om et paradigmeskift, hvor fokus vil være på *det, der kan ses at virke, at gøre en forskel, for de berørte borgere og for samfundet*. Vidensdagsordenen handler derfor om, *hvordan ses, måles, dokumenteres og viderebringes, hvad der virker, og hvem skal vurdere dette?*

Vidensdagsordenen angår således alle socialrådgivere og deres arbejde. Vidensdagsordenen handler om selve grundlaget for fagets udøvelse – nu og i fremtiden. DS og socialrådgiverne har en rolle her, og dagsordenen må ikke alene blive defineret og udviklet af en række sekundære aktører på det sociale område.

DS har altid arbejdet for at varetage medlemmernes interesser også når det gælder fagets og professionens udvikling, i f.t. bl.a. indhold, formidling, organisering og vilkår. Herværende forprojekt understreger vigtigheden af dette, og opdaterer grundlaget for DS' videre indsats omkring viden og vidensdagsordenen.

FTF's nylige undersøgelse "Viden i praksis" (FTF dok 3, 2014) understøtter dette i sin anbefaling: At de faglige organisationer bør overveje, om de får

udnyttet det potentiale, der ligger i at være vidensleverandør til både arbejdspladser og medlemmer.

1. Forprojektets baggrund og forløb

HB 1/14	2014	NU	HB 2/15	2015-2016
Oplæg til forprojekt godkendes • videns-/evidens basering af de sociale indsatser	Forprojektets arbejdsgruppe mødes til 3 workshops • Forståelse, muligheder og risici • Centrale aktører og alliancepartnere • Roller, strategier og muligheder for medlemmer	Formidle internt (FU + HB) • Resultater og mulige forslag til handling ... på baggrund af de 3 workshops	Afrapportere resultaterne til HB • Grundlag • Eksisterende aktiviteter og '2022' • "Push" nye aktiviteter hos andre interessenter • Præsentere nye aktiviteter	• Med udgangspunkt i grundlag drøftes, udvikles og beslutes mulige nye aktiviteter ... med behandling i HB / på Rep 2016
				→

Formål og baggrund for forprojektet

HB 1/14 godkendte herværende forprojekt på baggrund af følgende indstilling fra FU:

"Der er som bekendt en stærk 'vidensdagsorden' rettet mod det sociale område, som handler om videns-/evidensbaseret af de sociale indsatser. Dagsordenen sætter sig igennem med stadig større styrke og promoveres af centrale myndigheder, KL, kommunale politikere og ledere samt forskere. Det er en dagsorden, som DS er nødt til at forholde sig til. Samtidig med at vidensdagsordenen er påtrængende, er den også vidtrækkende og vanskelig at vurdere og få hold på operationelt. Derfor er det ikke muligt umiddelbart at formulere et projekt, som DS kan tage op, men nødvendigt først i et forprojekt at afklare nogle af de spørgsmål, der rejser sig for DS i relation til vidensdagsordenen. Det foreslås derfor, at DS igangsætter et forprojekt med flg. formål:

- a) afdække hvad vidensdagsordenen består i og hvilke muligheder, udfordringer og risici, den stiller medlemmerne og DS overfor
- b) afdække DS' handlemuligheder i de forskellige arealer, og i den forbindelse afklare de centrale aktørers positioner og identificere evt. alliancepartnere for DS

- c) drøfte om DS skal have en rolle i vidensdagsordenen og i givet fald hvilken/hvilke.”

Arbejdsgruppen

HB besluttede på HB 1/14 at nedsætte en arbejdsgruppe med deltagelse af medlemmer fra HB, FU, ledersektionen og relevante faggrupper. Forprojektet er således forankret i denne arbejdsgruppe med deltagelse af socialrådgiverne Niels Christian Barkholt, Birthe Povlsen, Mette Blauenfeldt, Rasmus Balslev, Louise Dülch Kristiansen, Helle Christoffersen, Jonny Holme, Anette Skals, Karl Hult, Sisi Pedersen, Edda Luth, Sabine Jørgensen og Mona Bak Foged. Gruppen afspejler altså både praksis og forskning, samt repræsenterer børneområdet, voksen udsatte området samt beskæftigelsesområdet.

3 workshops

Arbejdsgruppen har i løbet af 2014 afholdt tre workshops med flg. formål:

- a) at afdække hvad vidensdagsordenen består i og hvilke muligheder, udfordringer og risici, den stiller medlemmerne og DS overfor,
- b) at afdække DS' handlemuligheder i de forskellige arealer, og i den forbindelse afklare de centrale aktørers positioner og identificere evt. alliancepartnere for DS, og
- c) at drøfte om DS skal have en rolle i vidensdagsordenen og i givet fald hvilken/hvilke.

Arbejdsgruppen har i løbet af de tre workshops arbejdet med en række analyser og ideer, ligesom vi har haft indbudte gæster i de to første workshops. (Se evt. Bilag 1 - 'Baggrund for vidensprojektet' for uddybning)

2. Forprojektets konklusioner/afrapportering:

Arbejdsgruppen konkluderer på forprojektets 3 spørgsmål:

- a) Hvad består vidensdagsordenen i og hvilke muligheder, udfordringer og risici, stiller den medlemmerne og DS overfor?**
- Vidensdagsordenen handler om *hvordan ses, måles, dokumenteres og viderebringes, hvad der virker, og hvem der skal vurdere dette?*
 - Vidensdagsordenen handler om vidensgrundlag og vidensformer. Og forprojektet konkluderer, at socialt arbejde hviler på et *vidensinspireret grundlag*, baseret på flere forskellige sidestillede vidensformer, dvs. uden et hierarki. Med andre ord den nyeste og bedste videnskabelige viden indgår i en faglig vurdering, udvikling og evaluering af konkrete indsatser *parallelt* med inddragelse af personlige erfaringer og brugererfaringer, herunder en udveksling af erfaringer i fx gruppemøder og netværk.

- Vidensdagsordenen rummer flere "brændende platforme", der både udfordrer og indeholder muligheder og risici for medlemmerne og DS:
 - DS og medlemmerne udfordres af at viden i dag anses som *en forhandlet størrelse*, der *kan blive* en kampplads – en kamp om hvad der er den rigtige viden at referere til, herunder hvordan viden forstås og bruges overordnet
 - DS og medlemmerne udfordres af at viden på det sociale område ofte er kompleks og afhængig af indsigt i den sociale sammenhæng den indgår i – en kompleks virkelighed som ikke altid ses og/eller anerkendes af andre aktørers håndtering af efterspørgsel, udvikling og implementering af ny viden
 - DS og socialrådgiverne er i dag en blandt flere "vidensaktører" inden for socialt arbejde. *En mulighed* for DS er at medvirke til at forhandle og definere, hvordan viden skal udvikles, modtages og implementeres. Alternativ: *En risiko*, at hvis ikke DS medvirker, så vil andre definere det. Og konsekvensen kan være øget vidensbureaukrati, herunder tidskrævende dokumentationskrav og manualiserede praksisformer, som ikke understøtter den aktuelle sammenhæng hvori det sociale arbejde udføres.
 - DS deltager i dag løbende i dialog med andre "vidensaktører", bl.a. professionshøjskolerne, Socialstyrelsen og SFI om udviklingen af viden indenfor det sociale område. *En mulighed* for DS er at opretholde, synliggøre og udvikle dialogen om viden med andre vidensaktører. Alternativ: *En risiko*, at hvis DS ikke fortsat er synlig i dialogen og fortsat byder sig til, vil DS i mindre grad blive anset som en relevant samtalepartner blandt andre vidensaktører.

b) Hvilke handlemuligheder har DS på forskellige arealer, hvordan har andre centrale aktører positioneret sig, og er der evt. alliancepartnere for DS?

- Forprojektet har understreget, at DS og socialrådgivernes viden og konkrete praksisviden længe har været værdsat og efterspurgt af andre aktører på det sociale område.
- Videnskabelse, at kunne skabe den bedste nye viden og efterfølgende kunne implementere denne bedste nye viden, forudsætter sammenhæng og dialog, med involvering af alle berørte aktører. Her har DS en central rolle som dialogpartner og brobygger, samt ved at sikre gode vilkår og arbejdsforhold for socialrådgivernes arbejde med ny viden i praksis.
- For en række centrale aktører og vidensproducenter er forståelsen af viden på det sociale område pt. i bevægelse. Forprojektet finder bredt set, at forståelsen af viden fremstår mere nytænkende, mere

åben, end tidligere set – alle nypositionerer sig. En forståelse, der p.t. *ikke* ensidigt præges af en topstyret håndfast tilgang til vidensbegrebet med vægt på vidensbaserede og manualstyrede arbejdsformer, eksemplificeret ved Socialstyrelsen/ministeriets fokus på metoder baseret på udenlandske randomiserede kontrollerede forsøg, og som derfor kan siges af have en form for evidens, der ligner sundhedsvæsnets. Bl.a. Socialstyrelsen har for arbejdsgruppen beskrevet hvordan de har flyttet sig fra et fokus på evidens til at have en bredere forståelse af hvad viden er. (Hvad betyder det for os og DS?) Den mere åbne tilgang skal DS handle på, med det mål at gøre vores indflydelse gældende.

- Forprojektet konkluderer, at flere centrale aktører inviterer til et tættere samspil med DS om skabelsen af den bedste nye sammenhængende viden på det sociale område, bl.a. via en stærkere brobygning imellem vidensdannelse/forskning og praksis (repræsenteret ved DS og medlemmernes viden). Eksempelvis er Socialstyrelsen kommet med invitationer til, hvordan konkrete redskaber for vidensbaseret kan implementeres i praksis i et samarbejde med socialrådgivere.

c) Skal DS have en rolle i f.t. vidensdagsordenen og i givet fald hvilken/hvilke

- Forprojektet konstaterer, at socialrådgivernes viden altid har været centralt for fagets udvikling og skabelsen af ny viden inden for området. Her har DS også været en aktiv medspiller ved identifikation, udvikling og deling af ny viden – længe før vidensdagsordenen blev italesat.
- Forprojektet konkluderer videre, at DS kan og skal styrke arbejdet med viden. DS har en aktiv rolle i forhold til at arbejde for, at socialrådgivernes særlige viden, den der udmøntes i *praksis*, beskrives og dokumenteres. Det sker i dag som en integreret del af DS' politiske interessevaretagelse, og bør videreudvikles og synliggøres med henblik på, at DS kan stå endnu stærkere i den igangværende udvikling omkring vidensdagsordenen.
- Forprojektet har defineret følgende fire overordnede mulige indsatsområder for DS' videre strategiske arbejde med vidensdagsordenen:
 - Politisk grundlag for DS' bidrag til og fortsatte arbejde med vidensdagsordenen
 - Vidensreferencer ved nye politiske og administrative tiltag
 - Ny praksisnær viden om de organisatoriske rammer for professionsudøvelsen
 - Intern og ekstern vidensinfrastruktur
 Under hvert af disse fire indsatsområder har forprojektet udarbejdet en række projektidéer. Idéer, der er kommet frem i løbet af arbejdsgruppens arbejde, men som aktuelt ikke er yderligere

- bearbejdet med henblik på igangsættelse. Idéerne er samlet i bilag 7, som et idékatalog.
- Forprojektet har endvidere skitseret en foreløbig liste med mulige initiativer/pilotprojekter, der hver for sig skal bidrage til DS' fortsatte strategiske arbejde omkring vidensdagsordenen, herunder også bidrage til at forbedre arbejdsvilkårene for de berørte socialrådgivere og at udvikle kvaliteten i socialt arbejde:
 - Synliggørelse af hvor vidensarbejdet sker i DS i dag
 - Samarbejder om at udvikle viden
 - Elementer i en vidensbro og vidensinfrastruktur
 - Betydningen af at socialisere ny viden fra praksis og fra forskning
 - Dokumentere arbejdsforhold for at opnå bedre rammer
 - Have en holdning til hvordan forskning skal bedrives
 - Forprojektet konstaterer, at DS i DS2022 allerede har beskrevet en række projekttemaer, der også knytter sig til vidensdagsordenen:
 - Igangsætte udviklingsprojekter med sigte på at udvikle ny DS-infrastruktur for **vidensdeling** og sparring med medlemmerne imellem.
 - Udvikle infrastruktur, der sikrer hurtig **udveksling af viden** mellem sekretariat og medlemmer, således at praksiserfaringer kan bringes ind i det politiske arbejde.
 - I dialog med ledersektionen skal sekretariatet udvikle strategi for, hvorledes **praksisviden bringes i spil** i forbindelse med udmøntning af reformer, mv.
 - Forprojektet *anbefaler*, at DS nu udarbejder en strategi for DS' videre arbejde med viden, der senere kan forelægges HB til godkendelse.
 - Forprojektet *anbefaler ikke* konkrete initiativer nu ud over opbakning til ovenstående projekttemaer, der knytter sig til DS2022. Senere forslag til supplerende projekter vil afhænge af aktuelle strategiske prioriteringer, herunder interne/eksterne samarbejdsmuligheder og finansiering.

3. Opsamling

Hvad indstilles det, at HB skal gøre/beslutte nu?

- Debattere afrapporteringen.
- Godkende at DS nu udarbejder en strategi for DS' videre arbejde med viden, der senere forelægges HB til godkendelse.

Det har været en proces for forprojektets arbejdsgruppe at nå hertil. En proces, som vi ovenfor har forsøgt at beskrive kort mhp. at nå frem til at præsentere arbejdsgruppens anbefalinger. For dem der vil læse mere, henviser vi til de uddybende baggrundsbeskrivelser, research og idékatalog i bilagene.